

Megjelenik hetenként kétszer:

csütörtökön és vasárnap

Felelős szerkesztő:

SZENDRŐI JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Sopron, Háromhátér 3.

TELEFON 394. SZÁM.

ÚJ ÉLETT

Előfizetési ár:

Egész évre . . . K 8—

Fél évre. „ 4—

Negyed évre. „ 2—

Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetéseket a lap kiadóhivatala megegyezés szerint felvesz.

Kéziratokat nem adunk vissza

Társadalmi és ismeretterjesztő lap.

A mi jövőnk Boszniában.

(Fordítás.)

Az annexio a szenvedés vége?

Az okkupáció szétverte a rabszolgáság bilincseit. Persze, azért a bosnyák-katolikusok nem minden vágya és reménye teljesült. Azonban az egyház szabadabb levegőhöz jutott s az utóbbi 30 év alatt lélekemelő haladást tett.

A török elnyomatás alatt a lelkipásztorkodást kizárólag a Franciskánusok látták el. Nekik köszönhető, hogy a katolikus vallás magva Boszniában ki nem veszett (s hogy még megfoghatott állapotában is a szerbség terjedésének hatalmas gátja lett. Ford.).

A Franciskánusok török ruhát hordtak és bajuszt, hogy fel ne ismerjék őket s a nép sem hívta más névvel, mint „Ujaci“ — nagybácsi. Akkor tudták már, hogy miről van szó.

Az okkupáció után a hierarchiát vezette be dr. Stadler József, aki a zágrábi teológiai tanszékéről neveztetett ki sarajevói érsekké és két ben-szülött ferencrendi szerzetest állított még két bosnyák egyházmegye élére mint püspököt: a Mostar és Banjaluka egyházmegyék élére.

Világi papság nevelésére dr. Stadler a Jézus társaságát hívta meg, akik Travnikban egy gyermekszemináriumot, érseki gimnáziumot és Sarajevóban papi theológiát állítottak fel. Ezen intézetekből számos előkelő bosnyák került ki, papok és világiak, közöttük a sarajevói püspök, dr. Sarics Iván. Az egyházi élet sok helyen erőteljesen fellendült s csak egyet jegyzünk meg: Sarajevóban, ahol ezelőtt alig lehetett 800 katolikust találni, ma 16 erős Mária-Kongregáció működik.

A legújabb statisztika szerint Bosznia lakosainak a száma közel 2 millió. Ebből 782.851 szerb, 610.000 mozlím és 410.000 katolikus. A többi főleg nagyrészt a zsidók és protestánsok közt oszlik meg.

A katolikusok térfoglalása tehát jelentős, nem megtérések, hanem beköltözés által.

1908. október 7-én írta alá a császár a manifesztumot, amely a bosnyák népnek hírül adta a szerencsés eseményt, az annexiót. *A szerbek a végleges foglalást tompa kétségbeeséssel vették tudomásul, a törökök egykedvűen. Annál nagyobb volt a katolikusok öröme. Örömtüzek s a fegyverek durrogása röpítette a hírt*

oromról-oromra, a házakat zászlókkal és virágfüzerekkel díszítették. Öreg emberek, akiknek még részük volt a török elnyomatásból, sirtak mint a kis gyermekek, hogy ezt a napot megérhették, amelyet mint félezer éves rabságukból való szabadulásukat ünnepeleltek, vallási és politikai felszabadulásuk emlékünnepe.

Talán csalódhattak volna? Nem hinnők! *Mert ez a leggonoszabb állapot lenne nemcsak e szegény mártírnépre, hanem a Monarchia érdekeire s az egész Balkánra.*)*

Bosznia és Hercegovina katolikusai az egyház és állam legmegbízhatóbb s legjobb, folyton fegyverben álló katonái s a Monarchia legjobb előőrsei a keleten.

A szerbekkel való harc elkerülhetetlen, most csak elhalasztva vagy kitolva van. Azonban a szerbek vak gyűlölete annál erősebben nyilvánul meg műveltségi és gazdasági téren a kath. bosnyákok ellen. Annál inkább

*) Mennyire igaza volt Puntigannak, bizonyítja a mai harcok. Ahelyett, hogy a dinasztiaú katolikusokat erősítették volna s csak félannyit áldoztak volna iskolákra, mint amennyit a nagyszerb propaganda a bosnyák országos kormány segítségével áldozhatott a propaganda iskoláira, manap nem vált volna a bosnyák kérdés Európa békéjének kérdésévé. A következőkből ki fog tűnni.

Jön a muzska!

— Kép a szabadságharcból. —

— Méltóságos asszony, jön a muzska!

Az aranszőke haju, fiatal grófné felkönyökölt hófehér karjára s megdőbbsen nézett a sápadt leányra.

— Meneküljünk, mindjárt itt lesznek!

A grófné szelid, jóságos kék szemében zavar és rémület tükröződött. Még gyenge volt, csak pár napja kelt föl a gyermekágyból. A komorna sürgette, hogy keljen föl.

— De semmi zajt se hallok! szolt csendesen.

— Akkor már késő lesz, méltóságos asszony, — felelt a szepegő komorna.

A grófné felkelt, a leány ráadta pongyoláját.

— Fogass be! — parancsolta a grófné.

— Itt hagyjuk ezt a sok drágaságot? — szolt pityergő hangon a komorna.

— Első a gyermekem...

És a fiatal grófné az anyai szeretet isteni fenségével nézett bölcsőben alvó fiacskájára, a párhetes Gézára, aki kék szalagokkal díszített fehér pólyában nyugodott.

A komorna kifutott, de csakhamar behorant.

— Méltóságos asszonyom, már nem lehet menekülni!

Hangja elfult, a rémület és izgalom fojtogatta a torkát.

— Azok se emberevők, — mondta a grófné.

— Már a templom előtt vannak a kozákok. Imádkoznak!

— No, ha imádkoznak, ne félj, nem fognak megölni bennünket. Aki imádkozik, az nem lehet szörnyeteg.

— Mit tegyek, mit tegyek? — tördelte kezét a komorna.

— Ne óbégass. Nyugalom és hidegvér... Hívd be a cseiédséget.

Ezek hívás nélkül is befutottak. Sirtak és jajgattak.

— Ne verjétek föl a gyermekemet, hanem szedjétek le a falakról az órákat.

Gyönyörű antik műkincsek, évszázados emlékek voltak ezek. A grófné attól félt, hogy összetörik a kozákok. Az órákat aztán egymás mellé rakatta az ágyra s a terítővel betakarta.

Már a kastély előtt hallatszott a kozák fegyverek csörgése. A cselédek kifutottak. A kis gróf felébredt és pityeregni kezdett. A grófné fölvetta a bölcsőből, keblére szorította és csitította. De a gyermek tovább sirt, mintha érezné a veszedelmet.

Egyedül maradt gyermekével. Mindenki elbujt a kastélyban. A szive hangosan vert, halovány arcát lángpirosra festette az izgalom.

Egyszerre föl pattant az ajtó. Egy vad kozák rohant be. Hegyes puskáját dőfésre emelve közeledett. Az arca vörös volt, szájából vutki gőze áradt. A grófnő megdőbbsen hátrált.

A szive kongott, mint a vészharang.

— Istenem, ha ez a vad kozák keresztül döfi a gyermekemet!...

A gondolat borzasztó volt. Szinte a vére is megdermedt tőle, a fejében meg mintha tüzes karikákat gurítottak volna.

A kis gróf elhallgatott. Parányi kezével hadonászni kezdett. A kozák kölnézett. Valamit kiáltott, de a grófné nem értette meg. Mozdulatlanul állott a szoba közepén. A félelem odaszögezte. A kozák most az asztalra dopta a puskáját. Nagyott csörrent az. A grófné szíven hideg futott végig.

A kozák most egyenesen hozzáróhant és kikapta kezéből a gyermeket. A grófné félőrülten meredt rá. Sikoltani akart, de a hang torkába fagyott. A kozák oly erővel

▼ Szalámit, sajtót, akácmézet, Pilseni Bürgerbräu-sört, mindenféle gyümölcsnedvet a legjobb minőségben jutányos árban ajánl

Gruber János

csemegekereskedő

Megyei telefon 375.

Sopron, Várkerület 107/a szám. ▼

megérdemlik ezek a mennél gyorsabb segítséget, minél inkább a Monarchia szívében fekszik a bekebelezett új ország vallási és politikai haladása és a saját biztonsága.

A folyton fenyegető veszedelem.

Tehát Bosznia és Hercegovinának saját magát kell fenntartania. A bosnyák sábor képviselőinek számát az alkotmány a különféle vallások lélekszámarányában állapította meg. A katolikusok száma igen csekély, csak 22%, a törökök 33% s a szerbek 43%-ával szemben. A katolikus egyház sorsa tehát kizárólag ellenségeinek kezében van. Mi várható tehát ezen téren? Bizonyára kemény harcok!

Egy harcban minden a vezérektől függ. Jóllehet a katolikus bosnyákoknak van apostoli lelkű érsekük és jó, önfeláldozó papságuk, azonban nagy hiány mutatkozik képzett, civil vezetőkben, akiknek hivatásuk volna a politikailag és gazdaságilag teljesen iskolázatlan nép felvilágosítása, a katolikus és monarchikus ügyek védelme a nyilvános életben és a befolyásosabb tisztviselői állások elfoglalása.

A „Vaterland“ 1909. évi március 20. számában egy bosnyák katolikus uriember hívta fel a figyelmet a folyton fenyegető szerb veszedelemre. Az ő mementójának címe volt: *„Wie Österreich aus Bosnien durch Serbien verdrängt werden wird.“* (Mint tőrja ki Boszniából a Monarchiát Szerbia.)

Ezekből a találó közlésekből a következőket vesszük ki: „Az ifjúság hordozza a világot“ — mondja a Bosnyák közmondás; „minő azonban a mi bosnyák tanuló ifjúságunk helyzete? Vannak ugyan a mi gimnáziumainkban katolikus tanulók is, ezek azonban jobbra idehelyezett tisztviselők gyermekei. *Benszülött katolikus diák a legritkább példaszamba megy.* Ennek ellenében *gimnáziumainkban és a főiskolákon hemzsegnek a szerbek és bosnyák*

benszülött szerbek. Hogy lehet ez? Hát úgy, hogy a legritkább esetben tudja fiát taníttatni egy bosnyák katolikus s ha óráadásból akarja magát fenntartani, akkor nem marad ideje az iskolára. A tanítás rémítő akadályá még az otthon tanuló bosnyák katolikus diáknak, a nyomorúságos lakásviszonyok. A diáknak a földhöz ragadt szegény családdal kell egy kis lyukban magát meghúznia, ahol az élet olyan példákat produkál a serdületlen gyermeklélek előtt, aminőt jobb volna még nem ismernie. Így van ez Mostarban, Szarajevóban, Travnikban és Donja-Tuzlában.“

„A szerbek helyzete már sokkal jobb. Elsősorban majdnem megegyezően annyian vannak, mint a katolikusok, aránytalanul és sokszor vagyonosabbak, s még az összes szerbség is segíti őket. Jól tudják miért! *A nagyszerb agitáció főcélja, hogy a befolyásos hivatalnoki állásokat magának kaparintva, a kormányzást kezében tarthassa.*“

„A bosnyák intelligenciának szerbnek kell lennie s ezen cél elérésére *temérdek pénzt fordítanak*“

Az annexió előtti években az volt a Belgrádból kiadott jelszó, hogy boszniába vékával kell önteni a pénzt, csak nem spórolni! Erre a célra, hogy Boszniát elszerbesítsék, gazdagon folyó pénzforrások állanak rendelkezésükre.

Azért tanul oly sok szerb a közép- és főiskolákon, míg bosnyák katolikus diákok — anyagiak hiányában — csak lézengenek a középiskolákban; a főgimnáziumokba alig jutnak el, az egyetemre egyáltalán nem.

A szarajevói gimnázumban pl. a felsőbb 5—8 osztályokban nincs, tíz benszülött bosnyák katolikus sem együttvéve. Donja Tuzlában négyen vannak, ezekből is hárman a jezsuiták travniki intézetében tanultak ezelőtt, alamizsnaszerű ellátással. Donja Tuzlában, a négy gimnáziumi alsó osztály-

ban 4 benszülött bosnyák katolikus tanuló van.

Ilyenformán a jövő bosnyák parlament képe igen homályos. *És ha Ausztria-Magyarország részéről a bosnyák katolikusok javára nem történik egyhamar legalább is annyi, mint amennyit Szerbia tesz a boszniai szerbekért, úgy csaknem matematikai pontossággal ki lehet számítani, hogy a szerbek uralmi vágya mikor lesz urrá a bosnyák népesség felett.*

Akkor azután Bosznia a Monarchia számára tarthatatlan pozícióvá lett. *Ez jelenti mindjárt még a Monarchia balkáni befolyásának megsemmisülését is.*

Ha tehát így megy tovább mint eddig (a röpirat 1909-ben íródott. Ford.) s az osztrák-magyar kormányzat nem segíti a bosnyák katolikusokat, a romlás feltartóztathatatlanná válik.

Nagyszerű, hogy ezen világos és nyilvánvaló ügyért a Monarchia oly kevés és Szerbia oly rendkívül nagy érdeklődést és szívós kitartást mutat. Így fogja a kis Szerbia, ha fegyverrel nem is tudja, mégis annál biztosabban schismatikus kulturmunkájával a nagy Osztrák-Magyar Monarchiát Boszniából kitúrni. (Az Isten gondviselő munkája áthuzta a nagyszerb agitáció számításait a szarajevói meg nem fontolt gyilkossággal. Nagyon jó és idején való volt, hogy a likvidálást elkezdték.)

Azért mindenekelőtt a közép- és főiskolákon kellene taníttatni a bosnyák ifjúságot; jó katolikus és éppen ezért hazafias bosnyák családoknál elhelyezni. Ez fogja képezni a jövőre való nézvést a szerb uralom leghatalmasabb akadályát. Ha a helyzetet a Monarchiában jól itélnék meg, aligha volna az erre szükséges eszközökben a kormányzat takarékos, mivel sarkalatospontja marad minden politikai és diplomáciai ügyeskedésnek ez a kérdés olyannyira, hogy a halogatás hibái e részből, a jövőben

ragadta ki kezéből a csecsemőt s úgy meglóbálta a levegőben, hogy azt hitte, menten a falhoz vágja.

A szemét lehunyta, nem akarta látni ezt a szönyű pillanatot. A fájdalom úgy tépte a szívet, mintha vasprés csavarta volna. A világ minden kiszenvedése ott sirt a szemében.

De nem hallotta azt a tompa koppánást, amely anyai lelkét megtévelytette volna. Főlemelte lecsuklott szempilláját. Irtozáttal nézett a kozákra, de a másik pillanatban már kivilágította lelkét az öröm. Úgy tűnt föl előtte a kozák, mint egy szörnyeteg, akiről hirtelen lehull a rémítő álarc és egy deli lovag áll a helyén.

A kozák gyöngéden az asztalra fektette a gyermeket és megáldotta. Nagy, csontos kezével keresztet vetett a homlokára, szeliden megsimogatta, majd magára is keresztet vetett.

Aztán főlemelte, visszaadta a grófnak és zsebébe nyúlt.

Előkotorászta az erszényét és hat kopeket olvasott le az asztalra.

E pillanatban a pontosan járó órák egyszerre mind ütni kezdtek. Az egyik öblös, bugó hangon, a másik mélyen, mint a havasi kürt, a harmadik vékonyan és ezüstös csilingeléssel, a negyedik komoran és tompán, mint a távoli ágyudörgés.

A kozák az első ütésre ijedten kapta fel a fejét és kereste az órát. Mikor aztán mindenik kongani kezdett és egy órát se látott, a babonás orosz elrémült és felkapva puskáját, hanyatthomlok rohant ki a kísérteties szobából.

— Kisértet van abban az ágyban, — gondolta és eszeveszetten rohant a csapatához. A grófné az ajkához kapta a gyermeket s csókjaival halmozta el. A lelke kacagott a boldogságtól.

Majd az asztalhoz ment és érdeklődve nézegette a hat kopeket. Hány százezer késen mehettek keresztül! Még egy penészes is volt köztük. Gondosan elzárta azt a hat kopeket.

*

A kozák áldása megfogant. A kis Géza gróf gyönyörűen fejlődött. Már gyermekkorában virtuóz volt a zongorán. Edesanyja gyakran emlegette a hat kopeket és a kis gróf kíváncsian nézegette a penészes pénzdarabokat. Tizenhatéves korában súlyos csapás érte. Vadászaton golyó roncsolta szét a jobb kezét s azt tőből le kellett vágni. Ettől fogva más öltöztette.

Egyszer észrevette a tükörből, hogy az inas a háta mögött torzképeket vág és kigúnyolja.

— Ezentúl senki segítségére se akarok

szorulni s magam fogok öltözködni, — határozta el a gróf.

Első ízben három óráig vesződött, míg fel tudott öltözködni. De az akaraterő, a férfias energia csodákat művelt. Később már félkézzel épp oly gyorsan fel tudott öltözni, mint más két kézzel.

És balkezének újjai oly tűneményes gyorsasággal siklottak végig a zongora billentyűin, hogy aki messziről hallgatta, el se hitte, hogy félkézzel tud ilyen varázshangokat kicsalni. Az akaratban rejlő csodálatos erő európai híru zeneköltővé és zongoraművésszé tette. A nyolcvanas évek elején Péterváron hangversenyezett s a cári család estélyt adott a tiszteletére. Az egész orosz főúri világ megjelent ezen az estélyen. A pétervári lapok közölték, hogy Zichy Géza gróf haterzer rubelt adott a szegényeknek.

— Kedves gróf, — kérdezte tőle a cár estélyén Wladimir nagyherceg, — miért éppen haterzet?

— Fenség, annak régi története van, — felelte Zichy gróf.

Aztán elmondta, miképp áldotta meg őt egy kozák csecsemő-korában.

— Lám, mégis csak van szív az én vad kozákjaimban, — mondotta Sándor cár, aki szintén végighallgatta a gróf érdekes történetét.

alig lesznek jóvá tehetőek. (Még igen: a szerbek elgalloppirozták magukat. Ford.)

Ami eddig ez ügyben történt, az teljesen elégtelen. Számos katolikus diák hagyta abba iskoláit a fenntartási költség hiánya miatt, míg a szerbek és törökök a katolikus egyház és a Monarkia befolyása ellen való küzdelmükben, egymásközt való titkos és nyílt megegyezéssel diákjaiknak a szükséges eszközöket a tovább tanulásra meg is tudják teremteni.

Szerbia Boszniát fegyverrel sem tudja sohasem meghódítani, mert Oroszország nekik nem fog segíteni tudni; (Milyen tisztán látja ezt Puntigam! Ford.) hanem annál vehemensebben vetik magukat a szerb „kultur munkára“ és Oroszország itt rubeleit bizonyára nem fogja spórolni. Ebben rejlik Boszniának és az egyháznak nagy veszedelme.

Folytatása következik.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

A vármegye közigazgatási bizottsága augusztus 13-án dr. Baán Endre főispán elnöklété alatt ülést tartott. Az ülésen megjelentek: Baán Endre dr. főispán, Hajas Antal alispán, herceg Eszterházy Miklós, Schwetz Vilmos kir. tanácsos, tanfelügyelő, Bauer Ottó, Pfuhl Ágost királyi tanácsos, pénzügyigazgató, dr. Kaks János árvaszéki elnök bizottsági tagok és még számosan.

Az elnök megnyitó beszéde után az alispán havi jelentéséhez dr. Tólos István szólott s a többek közt következőket mondotta:

Szeretett ősz királyunk a harcterekre szólította a magyar nemzet minden fiát.

A magyarság ősi ellenségeinek: az éjszaki és déli szlávoknak régtől fogva az a vágyuk és törekvésük, hogy egyesüljenek. E céljukat azonban csak úgy érhetik el, ha a szlávok lakta Ausztriát és Magyarországot legyőzik, leigázzák s a nagy szláv összbirodalomba beolvasszák.

Mindannyian meg vagyunk róla győződve, hogy a mi vitéz hadseregünk ki próbált hűségű német szövetségünkkel diadalmasan fog megküzdeni száz ellenségeinkkel és szövetségünk francia ellenségével. Sikerral és dicsőséggel fog az ellenséges népekkel egyszer s mindenkorra leszámolni.

Adja az ég, hogy ez a reménységünk minél előbb beteljesedjék.

Dr. Tólos István bizottsági tag ezután a mozgósítás körül kifejtett példás rend és gyorsaságért az alispán urnak és tisztviselő társainak nemkülönben a munkában résztvevő kezelő hivatalnokoknak elismerését fejezte ki.

Megemlítjük e helyen, hogy Tólos István dr. bizottsági tag megpendítette még a segélyakció eszméjét is. Kijelentette erre nézve Baán Endre dr. főispán, hogy ezt illetően a propositio tárgytalan, mert minden téren a mindennemű szükséges intézkedés már ugyanis megtörtént. Az elismerés nyilvánítása is korai, mert a mozgósítások tekintetében a munkálatok még mindig folynak. Bauer Ottó csak úgy melleleg jegyezte meg, itt most nem beszélni, hanem cselekedni kell; támogassuk katonáink hozzátartozóit élelemmel, pénzzel.

Hogy a hadbavonultak családjainak segélyezését illetően előzően, még idejében mily széleskörű intézkedések történtek, igazolja a többek közt a vármegyének legutóbb megjelent „Hivatalos lapja“, melyben Baán Endre dr. főispán még augusztus 9-éről kelteve a főszolgabírákhoz s polgár-

mesterekhez nagyarányú körrendeletet bocsátott ki, melyet rövid kivonatban az alábbiakban közlünk:

A hadbavonultak családjainak segélyezése egyik legfontosabb közigazgatási és társadalmi kötelességünk. A legsürgősebb kötelesség, hogy minden egyes községben azonnal helyi bizottságot alakítsanak. A helyi bizottság tagjai számára szükséges utbaigazítás, melyet az országos segélyező bizottság adott ki, megfelelő számú példányban csatoltatott minden község számára.

Tekintettel a postának jelenlegi lassúságára, ezek a küldemények továbbítása az eljárás gyorsítása érdekében, ne postán hanem küldöncök útján eszközöltessék.

A községekben az összeírás lehetőleg 24 óra alatt végrehajtsák. Lehetőleg arra kell törekedni, hogy már az első összeírás teljes legyen, mégis arra kell a főszűrt fektetni, hogyha netán egy két család az összeírásból az első ízben kimaradna is, az összeírandók zömére vonatkozó 24, de legkésőbb 48 óra alatt a főszolgabíróhoz megint küldönc alkalmazásával visszaterjesztessenek.

Minthogy az összeírás nemcsak most kezdetben egyszer, hanem folytatólagosan havonta kétszer teljesítendő, a sürgősen végrehajtandó első tömeges összeírásból netán kimaradtak a következő összeírásnál minden joghátrány nélkül pótlólag felveendőek.

Igen kívánatos, hogy a helyi bizottságok egészen rendkívüli esetektől eltekintve, segélyt csakis az állami segélyek kézhezvételéig osztanak ki, továbbá hogy az általuk kiosztandó segély — hacsak lehet — kizárólag naturáliákból álljon.

Ezeknek a helyi bizottságoknak lesz feladata, hogy minden községben a mezőgazdasági munkák kellő időben elvégeztessenek.

Az itthon maradt ifjak és idősebbek és az asszonyok munkájának fokozottabb igénybevételével, nemcsak a termés betakarítása, hanem a jövő évi termést előkészítő munka is elvégzendő. Tekintettel arra, hogy ezen gazdasági munkák elvégzése még a hadviselés szempontjából is most a lehető legfontosabb, szükséges, hogy a hatóság és a társadalmi tényezők vállaltat közreműködésével oda hason, hogy a gazdasági munkálatok minden kishitű elernyedés helyett megfeszített kitartással egymás segítségével folytattassanak és elvégeztessenek.

El kell végeznünk ezt a közös munkát és meg kell valósítanunk azt a gondolatot, hogy akik itthon maradtunk, úgy leszünk méltó fiai az országnak, ha azok helyett is, a kik ma érettségük harcmezőre mentek, kettőzött szorgalommal és megfeszített erővel miveljük a hazai földet.

Ennek a rendeletnek mi módon történt végrehajtásáról 8 nap alatt jelentés teendő.

E bölcs és előrelátó, gyors intézkedésre kell, hogy mi is már most meghajtsuk elismerésünk lobogóját.

A világháború.

Anglia megüzente a monarchiának a háborút.

Bécs, augusztus 13. Hivatalos jelentés: Sir Moric de Bunsen brit királyi nagykövet ma megjelent a cs. és kir. közös külügyminiszteriumban és kijelentette, hogy Franciaország Ausztria-Magyarországgal háborús állapotban léyőnek tekinti magát, mert Ausztria-Magyarország Franciaország szövetségese, Oroszország ellen háborút visel és Franciaország ellenségét a német birodalmat támogatja. Együttal kijelentette

a brit királyi nagykövet, hogy tekintettel Franciaország magatartására Nagybrittania a monarchiával is hadiállapotban lévőnek tekinti magát. M. E. S. O.

Montenegró újabb hadüzenete.

Wien, aug. 12. A magyar távirati iroda jelenti, hogy a montenegrói kormány hadat üzent a német kormánynak és Eckhardt cetinjei német követ már elhagyta Cetinjét.

Huszár bravúr.

Budapest, aug. 12. Hivatalos jelentés délután 2 óra 30 perckor. Az északi harctérről jelentik: Csapatunk Orosz-Lengyelországban Jedrzejowig folytatták előnyomulásukat. Jedrzejow a bécs-varsói vasut mentén fekszik Krakkótól mintegy 70 kilométernyi távolságra északkeleti irányban. Körülbelül 700 orosz katonaszökevényt internáltak Linzben, Salzburgban és Bruckban. Jellemző csapataink szellemére, az a beérkezett jelentés, amely szerint egy fogságba került huszár az elfogatást követő napon egy kozák lovon megszökött és bevonult alosztályánál.

Csapataink visszaverték az oroszokat.

Budapest, aug. 13. Hivatalos jelentés: Érkezett 6 óra 40 perckor este. Az északkeleti hadszíntéren egy zászlóaljából és több kozák szotnyából álló csapatot, melynek több gépfegyvere és 12 ágyuja volt, visszavertünk olyannyira, hogy az ellenség megfutamodva vonult vissza a határtól. Azonfelül több orosz osztály, mely a határon megkísérelte az áttörést, csapataink közeledtére visszavonult.

Román megnyilatkozás.

Budapest, aug. 12. Vajda Sándor országgyűlési képviselő a bukaresti „Adverul“-ba cikket írt, melyben örömmel nyilatkozik arról, hogy a magyarországi románok lelkesedéssel siettek a zászlók alá és telve vannak dinasztikus hűséggel és hazaszeretettel. A cikk óva inti Romániát attól, hogy Oroszország karjaiba vesse magát és figyelmezteti Romániát arra, hogy a magyarok és románok közötti viszálykodás megszűnt, mert a Románia és a Magyarság igaz útja megtaláltatott. Vajdának a cikkére Tisza István gróf miniszterelnök ma nyílt levelet publikál, amelyben a többek közt így szól:

A román népnek most kell megmutatnia, a németiséggel és a magyarsággal akarja-e a megértést és közreműködést vagy a pánszláv kolosszuskarjaiba veti magát. A hűségnek, hazaszeretetnek és tettekész vitézségnek minden cselekedete egy-egy gránitkocka a kölcsönös bizalom és rokonszenven felépülő szebb jövő talapzatához. Tisza István.

Moratórium meghosszabítása.

Budapest, aug. 13. A „Budapesti Közlöny“ mai száma publikálja a kormány rendeletét a moratórium tárgyában. A rendelet szerint lejárt, vagy szeptember hó 30-ig napjáig bezárólag lejártó pénztartozások fizetésére, amelyek augusztus hó első napja előtt kiállított váltón, kereskedelmi utványon, közraktári jegyen, csekken vagy általában olyan kereskedelmi ügyleten, vagy más magánjogi címen alapulnak, amely augusztus hó első napja előtt keletkezett, két hónapi halasztás (moratórium) engedtetik. Oly tartozások tekintetében, amelyek után kikötés alapján vagy törvénytől fogva kamat jár, a kamatot a halasztás idejére is lehet számítani. Nem kamatozó tartozás után törvényes kamat számítható. A megjelölt halasztás kerete alá nem esnek: 1. Az állami és államilag biztosított adósságok kamatai, tőketörlesztő részletei és járadékai. 2. Zálogleveleknek, valamint óvadékképes kötvényeknek kamatszélvényei és kisorsolt címletei. 3. Törlesztéses záloglevél-kölcsönöknek kamatai. 4. Közüzemeknek használatáért fizetendő díjak. 5. Hadiállapotbeli segélyezésekkel szemben fennálló tartozások. 6. Tartásdíjak és életjáradékok. 7. Biztosítási ügyle-

tekből eredő többféle tartozások. 8. Bértartozások, kivéve a katonai szolgálatot teljesítőkkel szemben fennálló és ismertett tekinteteket. 9. Haszonbértartozások. 10. Szolgálati szerződésekből eredő tartozások. 11. A munkavállaló alvállalkozójával szemben terhelő tartozások. 12. Idegen vagyon kezeléséből a vagyonkezelőt megillető jogok épségben tartásával.

Publikálja továbbá a rendelet, hogy ha a betéti könyvre, vagy folyószámlára elhelyezett betét augusztus hó első napján kétezer koronát meg nem haladt, a betévő kétszáz koronának, ha pedig kétezer koronát meghaladt, havonként kétszáz koronának kifizetését követelheti, de kétezer koronától négyezer koronáig terjedő betétnél a használt egész ideje alatt legfeljebb a betét tíz százalékanak kifizetését lehet követelni. A folyószámla tulajdonosa betétének kifizetését összegre való tekintet nélkül követelheti amennyiben hitelt érdemlően kimutatta, hogy a kifizetendő összegre alkalmazottai fizetésének vagy munkabérének üzleti vagy üzemi helyiségei béérének kiegyenlítésére multhatatlanul szüksége van, vagy amennyiben az összeget adók, vagy más köztartozások kiegyenlítéséül a beszédésükre hivatott pénztárhoz utalja át. E jogával azonban csak úgy élhet, ha a szükségelt összeget, amennyiben hosszabb felmondási idő kikötve nincs, legalább nyolc nappal előbb írásban bejelenti. (M. E. S. O.)

Huszárbravúr.

*Nagy vígság van a muszkák közt,
Medvetáncot járnak,
Földhöz vágják süvegüket,
Mint bombázó ágyúüteg
Ordítanak, lármáznak.*

*Félreverik a harangot,
Toronyból leszólnak:
Övék már a nagy diadal,
Haldoklik a gyűlölt magyar,
„Egy huszárt lefognak!”*

*Ötven kozák áll glédába,
Őrzik huszárunkat:
De hogy méltón vigadjanak,
„Vutkis bolt“-ot kirabolnak,
Istnak, míg beruognak . . .*

*Rábaközi jó huszárunk
Az alkalmat látván:
Villámgyorsan, szerzett karddal,
Csapatjához visszanyargal,
„Kozák lónak hátán!”*

Szendrői József.

Hirek.

Személyi hir. Herceg Esterházy Miklós csüörtökön városunkban tartózkodott, mely alkalommal résztvett a közigazgatási bizottságnak aznap megtartott ülésén.

Kinevezés. Az igazságügyi miniszter Paál Lajos soproni törvényszéki bírót a VII. fizetési osztályba a téthi járásbíróság vezető járásbírájává nevezte ki. A soproni kir. törvényszéket nagy veszteség érte a nagyképzettségű, kiváló szorgalmu bíró távozásával; a város társadalma, az ügykereső közönség hasonlóképen előzetten és szolgálatkés hivatálnokot veszített benne. Kintető kinevezéséhez szívből gratulálunk.

Eljegyzés. Városunk hölgykoszorújának egyik legszebb virágát, Mika Mancit, néhai Mika Károly főreal iskolai tanárnak és nejeének Danczkai Pattantus Ábrahám Sarolta urnőnek bájos leányát, eljegyezte fehervári Fehér Géza honvéd hadnagy.

Levél a jobbmódu gyermekekhez. Kedveseink! Ezekben a nehéz, soha el nem felejthető, izgalmakkal teljes napokban tudom, gyakran el-elszorul a ti kis szívetek

is és ilyenkor bizonyosan gondolkodtok, töprengtek rajta, vajjon mit tehetnétek, hogyan segíthetnétek ti is jó szülőiteknek, drága hazátoknak.

Oh, lesz most erre alkalom bőven. Kedveseim, csak jól figyeljétek kis szívetek intő szavára. Hogy kétszeresen, tízszeresen jök, engedelmesek, szerények és egyszerűek legyetek, azt hiszem mondanom sem kell. De majd mást is várunk még tőletek. Így például szép és nemes cselekedet lenne, ha mindnyájan megkérnétek jó Anyátokat, engedné meg: megosztani ebédeteket egy-egy szegény gyermekkel. — Módotokhoz képest naponta, vagy a hét egyes napjain, legalább vasárnap.

A sok-sok — kenyérkereső jó apjától hosszabb időre megfosztott — szegény gyermekek névsorát mindenhol összeírják s szívesen közlik veletek. Ne várjátok, míg ők maguk jönnek kérni hozzátok, menjétek ti eléjük, nyujtsátok nekik segítő kis kezeteiket. Osszátok meg velük szerény falatotokat. — Dus lakomák — hiszük — nem lesznek mostanában az országban sehol.

Aztán lassankint keressétek, rakosgassátok össze jó Anyuskával a kinőtt, nélkülözhetővé vált kis ruhákat, cipőket, fehérneműt, hogy mire a rajtuk lévő elkopnak s a zordabb idők is beállnak, ezekkel is segíthetsetek kis barátaink.

Nagy megkönnyebbüléssel, igaz hálával olvassák majd mindezt a harcban küzdő családapák. És meglássátok, kis szívetek mélyén ti is csakhamar érezni fogjátok a legtisztább öröm: a nemes cselekedet fel-emelő érzetét. Csak kérdezzétek meg derék cserkész-testvéreiteket!

Ugy-e, számíthatunk reátok?

Diadalszekerek. Tudjuk, hogy derék katonáink helyszüke miatt a közeli falvakban nyertek elhelyezést. Persze ott igazán etették-itatták, tejbé-vajba fürösztötték őket. Hogy mily szeretettel karolták fel vitézeinket, arról a sok lelkes ezer elismerő szó tehet tanúságot. Hívó trombitaszóra visszaözlöttek. E visszavonulások közül csak egyet említünk, mely a többi közül messze kimagaslik. Pénteken a reggeli órákban jöttek Ágialváról ágyukkal a tüzerek városunkba; tele gallyal, levéllel, virággal; tele a lovak s tele a katonák virággal, virágos kedvben. Valamennyi ágyú, kocsi, ember, ló valóságos virágözönben uszott. S mi a legszebb: előszedték kamrából, padlásról az összes választási zászlókat. Láttunk Degen, Bauer, Tólos, Simon-féle lobogókat, melyek most a zivataros időben, pártpolitikai különbség nélkül összelelkeztek, csókolóztak. Adja Isten, hogy e harci lobogókat s ágyukat, mint diadalszekereket mielőbb viszontláthassuk.

Irgalmas nővérek a hadba vonuló katonákért. Franciaország, mikor most háboruba keveredett Németországgal, a háboru időtartamára hatályon kívül helyezte azon törvényeket, melyek a szerzetesek ellen szólnak, és megengedte, hogy a sebesülteket ápolhatják. — Milyen intenció folyamán az az intézkedés fölösleges kutatnunk, de megbizonyosodhatunk arról, hogy ezek az intézmények, melyeket oly sokszor igazságtalanul lefitymálnak, kiüzni illetve megsemmisíteni szeretnének, mily nagy jót nyujtanak az emberiségnek. — Itt Sopronban maga az irgalmas rend adott egy pár nap alatt több mint ezer embernek szállást, és most is 600—800 ember van itt elszállásolva. Ezek az emberek egyszer mind hála-lásan fognak az irgalmas nővérek ezen jótéteményére visszaemlékezni, mivel éppen akkor, mikor bevonuláskor a legtöbb hajléktalan volt, jött nekik ez a segítség, melyet tetéz még az is, hogy nem egyszer ennivalóval is iparkodtak helyzetükön javítani. Maguk a rendi tagok meg számosan jelentkeztek ápolónői tanfolyamra és számosan jelentkeztek ápolónőnek. Itt említjük még meg, hogy az Urnök Kongregációja egyelőre 100 ebédet rendelt a népkonyhánál szegény gyermekeknek és egynéhány tagja jelent-

kezett ápolónőnek. Az orsolya-rend is buzgólkodik az irgalmasság terén, sok szegénynek ad ellátást.

Segélyakció. Folytatólagos kimutatás a mozgósítottak családtagjai részére a polgármesteri hivatalhoz beérkezett 20 koronán felüli adományokról: Spitzer József 100, Özv. Hauer Károlyné 20, Rakitta Samu és neje Kremsner Irma 20, Klein Márkus és Fiai (országos alap) 50, Dr. Zergényi Jenő és neje 25, Swerák Ferenc 20, Dr. Scharz Ignác 30, Steiner Soma 20, Dr. Thirring Lajos 30, Fischer Emil 25, Boór Nándor 50, Hackstock Károly 20, Urilányok kongregációja 33, Piri és Székely könyvnyomda 20, Rösch Frigyes 20, Schmidt Lajos 20, Cavallar 50, Petz Sándor 20, Tschurl Károly 50, Ipar- és Kereskedelmi-Segélyszövetkezet 100, Dr. Démy Lajos 50, Özv. Tschurl Károlyné 50, Hétfői társaság 50, Hild Lipót és neje 20, Spiesz Antal 50, „Soproni Napló“ gyűjtése 125 K 74 f., Pannonhalmi szt. Benedekrend soproni székháza 200, Lóskay Fidé 20, Hauer Mária 30, August Hermina 20, Zsigmond Antal 20, Lichtenstein H. (Wien) 25, Soproni izraelita jótékony nőegylet 50, Soproni világitási és erőátviteli r-t. 1000, Dr. Szilvász Márton 25, Menyhárd Frigyesné 20, Patzer János 30, Thiering Károly 20, Szerdahelyi gyógyszerész (havonkint) 20, C. I. tisztviselő 50, Garasos-társaság 100, özv. Pfeiffer Felixné Manninger Margit 50, dr. Müller József és neje 25, Töpler Lajosné 50, Klausz Lajos és neje 50, Schneider Gábor és neje 25, Lenk Eugenia 20, Haller József és neje 30.

A vöröskereszt-e-gylet részére: Dr. Zergényi Jenő és neje 25, Soproni kereskedők egyesülete 50, Fischer Emil 25, Pfann József 20, Cavallar 50, Pecz Sándor 20, Tschurl Károly 50, Ipar- és kereskedelmi segélyszövetkezet 100, dr. Démy Lajos 50, özv. Tschurl Károlyné 50, Hild Lipót és neje 20, Démy Károly 20, Schilling Zsuzsanna 20, Schilling Lujza 20, Soproni izraelita jótékony nőegylet 50, dr. Szilvász Márton 25, Soproni világitási és erőátviteli r-t. 1000, Schwarz József 20, Bauer Otto 100, C. I. tisztviselő 50, özv. Pfeiffer Felixné Manninger Margit 50, dr. Müller József és neje 25, Töpler Lajosné 50, Klausz Lajos és neje 50, Schneider Gábor és neje 25, dr. Poszvek Gyula 20.

A mozgósítottak családtagjai részére befolyt eddig 10.384 K 24 f., a vöröskereszt-e-gylet részére 5.068 K, a soproni sebesültek részére 1.585 K.

Veszteség-kimutatások kiadása. A Budapesti Tudósító jelenti: A hadügyminisztérium gondoskodott arról, hogy az útközetekben szenvedett veszteségekről a csapatoktól érkezett (veszteségkimutatások) és az egészségügyi intézetek részéről a közös központi tudakozódó irodához intézett közlések (hírek sebesültekről és betegekről) lehető gyorsan és hiteles módon tétessenek közzé. Hogy sajtóhibából eredő nyugtalan-kodás lehetőleg kizárassék, ezen közlés utánnomása tilos, ellenben lehetővé fogják tenni, ugy a hírlapvállalatoknak mint egyes személyeknek is, hogy ezen közleményeket az általuk kívánt számban a bécsi császári királyi udvari és állami nyomdától önköltségen beszerezhessék. Az az általános közérdek, hogy e veszteségkimutatások, a sebesültekről és betegekről szóló hírek gyorsan tétessenek közzé, kizárja ezen közléseknek több nyelvre való fordítását. Minden ilyen fordítás különben is újabbban a zászló alatt lévő katonák azon hozzátartozói számára, akik a német nyelvet nem bírják, hogy e jegyzékeket megérthessék, a táblázatos kimutatás fejezete a német, magyar és horvát nyelveken kívül cseh, lengyel, rutén, szerb, román, szlovén és olasznyelvű is lesz. A hadügyminiszter a lakosságnak, különösen a művelt osztálynak jóérzésére appellál, hogy polgártársaikat szükség esetén a jegyzékek megértésében minden erejükből támogassák.

Rohonczi J.
BUDAPEST
VI., SZIV-UTCA 4. SZ.

Parcellázó és ingatlan értékesítő vállalat.

Birtokok parcellázását saját költségeimmel fedezem, úgyszintén azok elcserélését, esetleg eladását csekély díj ellenében pontosan és lelkiismeretesen eszközölöm.

Aki házát, birtokát eladni vagy elcserélni óhajtja, forduljon hozzám.

Minden tudakozódásra irodám készséggel és díjtalanul megadja a kellő felvilágosítást.

Gazdászok, gyárosok és ipariüzemek becses figyelmébe!
Kötszerládák „Első segély“

(miniszteri rendeletnek megfelelőleg)

3, 10, 20, 30, 40 korona

Telefon 219

Mangold Janka ezelőtt

Telefon 219

KOLB SIMON
Sopron, Várkerület 88. sz.

Legnagyobb raktár uri és női divatcikkekben. — Nagy választék nyári ingekben, szandálokban stb.

Az

„ÚJ ÉLET“-re
bármely napon elő lehet fizetni!

TÖPFL ANTAL

díszletfestő és mázoló

Szélmalom-utca 6. SOPRON. Rákóczy-utca 17.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, mint templomfestéseket stb. minden kivételben, a legegyszerűbbtől a legfinomabb és művészies kivitelig. Kívánatra tervrajz és költségvetés.

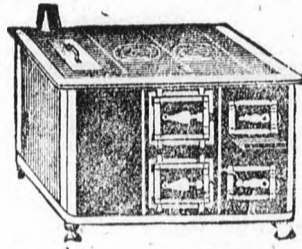
Fuchs Sándor

épület- és műlakatos-mester

BUDAPEST, VII. KISDIOFA-UTCA 8.

Vasajtók, vasablakok, erkélyek, kapuk, épület-vasalást, tűzhelyeket, felülvilágítók, oszlopok, vasgerenda-szerelések, tetők, hullámlemez- és kovácsmunkák stb. szakszerű kivitelét vállalja.

Költségvetést és rajzokat díj nélkül küldök.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos, szabadalm. ablakszellőztető-készülék és önműködő zajnélküli ajtócsukó-készítő

BUDAPEST, VIII., József-utca 14

Mértékvétel végett sziveskedjék hozzám fordulni.

Ablakszellőztetők ára:

Legnagyobb, legnehezebb és díszes 25 K
Rendes ablakok iskolák, intézetek, magánlakásokhoz 13 K
Könnyebb, szimpla ablakokhoz 9 K
Klozetablak 7-60 K

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevezetesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó, Kereskedelmi minisztérium, ref. főgimnázium, m. kir. Ludovica, a Kispesti áll. elemi iskolákban; több kórházban, iskolában és vidéken is kitűnőnek bizonyultak. :: :: ::

Szabadalmi szám 16.794.
Költségvetések ingyen 15.000 drb már használatban

MEXIKÓI POR

Használati utasítás:

lábizzadást és büzt egyszeri használatra megszüntet.

Lefekvés előtt lábvizet kell venni, a lábakat szárazra megtörölni, Mexikói porral bedörzsölni s tiszta harisnyát szintén behintve felhuzni.

Ára 1 korona

Kapható **BELÁK ISTVÁN**-nál
BUDAPEST, VII. ROTTENBILLER-U. 4.

ifj. Czákler István

polgári szabó

Sopron, Ogabona-tér 38.

Elvállalja a szakmájába vágó összes munkák elkészítését pontos kiszolgálás és a legolcsóbb árak mellett.

Kováts János

mű-, butor- és épületasztalos

Sopron, Ujteleki-utca 8.

Elvállalja mindennemű butor- és épületmunkák elkészítését. Javításokat gyorsan, jól és olcsó árak mellett végez. — Kívánatra költségvetéssel szívesen szolgál.

Hová menjünk szórakozni?

Fel az „Alm“ vendéglőbe, mely a soproni közönség kedves kiránduló helye.

Liesingi sör, jó borok és izletes ételek, úgyszintén a legpontosabb kiszolgálás.

Számos látogatást kér **Horváth Antal**
„Alm“-vendéglős.

A legszebb és legolcsóbb

ruggyanta- ≡**≡ bélyegzőt**

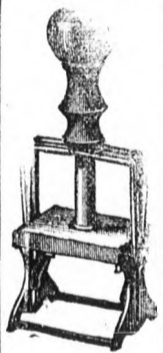
legjobb anyagból készít

Várad Ignác

Sopron, Ötvös-utca 8. sz.

Alapított 1773. — Telefon 113.

Irógép-szállag s kellékek dúsz raktára.

Horváth József

hatós. enged. közvetítő-, cseléd-szerző-intézet és pincérügynök.

Sopron. Uj-utca 6. sz. Telefon 222.

Közvetítetek eladást és vevést, házakat, birtokokat, vendéglőket, löwereket, kerteket, lakásokat és mindennemű személyzetet. — Tartok egyszersmind egy lakáshirdetőt kiadó lakásokra.

Hirdetések
e lapban nagy eredmény-
nyel járnak! Olcsó árak!

Habermann Gyula

díszmű-, norinbergi és játékarúkereskedő

Sopron, Várkerület 81. sz.

Telefon-szám 371.

Olcsó árak! ≡

Figyelmes kiszolgálás!

Ajánlom nagy raktáromat Saison-cikkekből és pedig:

Lawn-tennis verők és labdák stb.

Footballok

Croquet-játékok

Függő hintaágyak

Nyugvóágy, egyszersmind szék

Tornakészlet gyermekeknek

Hinták

Hátzsákok

Utazási és turista-cikkek

Sétabotok nagy választékban

és minden e szakmába vágó cikkek.

Alapított 1835.

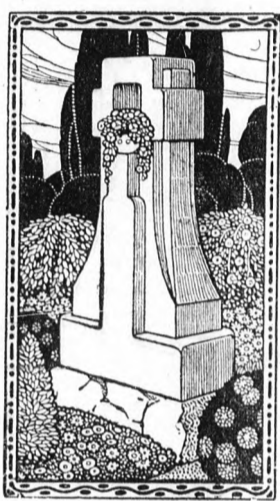
Alapított 1835.

HILD LIPÓT

okl. kőműfaragómester és cementárúgyáros

Sopron, Kőfaragó-tér 5. szám.

Ajánlom magamat mindennemű épület- és szobrászmunka, oltárok, szószékek elkészítésére. — **Gazdag raktár kész sirkövekben.** — **Nagy raktár mindennemű beton- és cement-árúkbán.**

Mezei egerek irtását legbizhatóbban végezhet „STANDARDO“ egérirtó anyaggal, a magyar gazdaközönség és uradalmak által legbiztosabbnak szernek elismerve. — 1 hold földre 1 kilogram egérirtó anyag elegendő.

1 kiló Standardó mezei egérirtó anyag 1 kor.**Patkány és házi egerek** kiirtására ajánljuk a legjobbnak elismert**Patkány-kolera**

vegyiszerünket, melynek biztos irtó hatásáról több száz „elismerő-levéllel“ rendelkezünk, malomtulajdonosok, uradalmak, szeszgyárak, kereskedők és a gazdaközönség részéről. **A „Patkány-kolera“ árai:** Próbacsomag 100—300 patkány vagy egér kiirtására 6 korona, nagyobb mennyiség 500—600 patkány kiirtására 12 korona. — Próbarendelését saját érdekében elvárva, vagyunk teljes tisztelettel:

Standard Társaság, Budapest

Kossuth Lajos-utca 14/16. Telefon 17-34.

„Kőbányai“ Első magyar részvény-serfőzde Udvari söre Sopronban.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy f. évi április hó 1-től kezdve, a „Kőbányai“ Első magyar részvényserfőzde világhírű Udvari sörének kizárólagos kimérését megkaptuk, amelyet az összes helyiségeinkben hozunk forgalomba: é. p.: a Polgári szobában és utcán át 1/2 liter Udvari sör 30 fillér, a Polgári szobában és utcán át 3/10 liter Udvari sör 20 fillér. — Bátorkodunk továbbá a n. é. közönségnek a legtisztábban kezelt, kitűnő minőségű ruszti és badacsonyi borainkat figyelmébe ajánlani, amelyeket utcán át való fogyasztásnál a legszolidabb árakon számítunk. — Együttal tudatjuk, hogy f. évi április hó 1-jétől kezdve éttermünkben és a polgári szobában, ugy az egyes ételek, valamint a bérletek árait lényegesen mérsékeljük, ez által is lehetővé akarván tenni, a n. é. közönségnek elismert kitűnő konyhánkban minél nagyobb mértékben való igénybevételét.

Kiváló tisztelettel

Grossner és Társa

a „Pannonia“ és „Magyar Király“ szállodák bérlői.